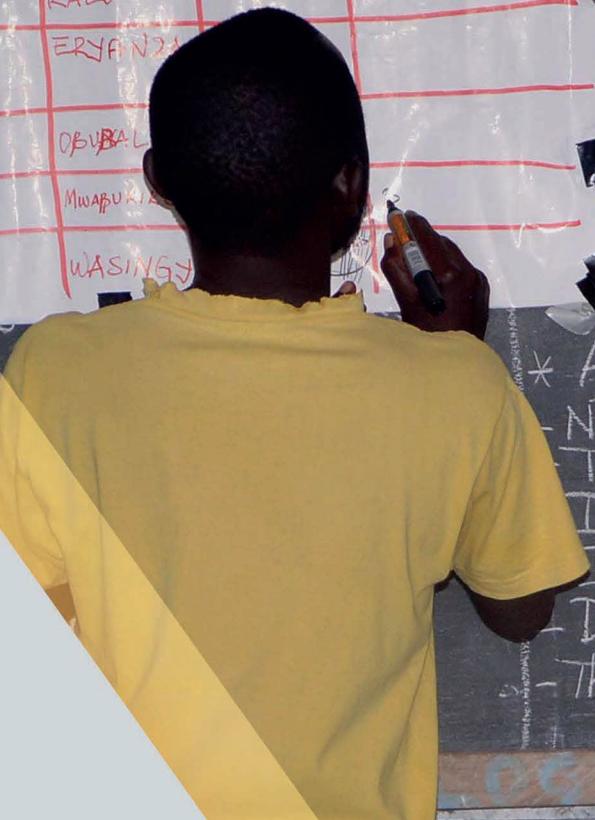

DIFFERENTS CONCEPTS EN LANGUE LOCOM.

CONCEPTS (Français)	Swahili	Kinande	MaShi	Autre (anglais)
Maladie		obukoni	ndwala	#makoni
Vaccin			enduzi	
Signes		ECHIMINYI-KALO		
sentierement		ERYANZA		
		OBUBALA		
		MWABUKA		
		WASINGY		

**TRANSLATORS
WITHOUT BORDERS**

GISI YA KUZUNGUMZA KUHUSU AFYA

MAELEKEZO WA LUGA KWA WAPANA HABARI ZA KIAFYA

Iyi maandiko ni ya lazima kwa wapana habari za kiafya benyi biko mu ma kazi za kiafya. inategemea pia ushuhuda na mafundisho yaliofunzwa na wapana habari za kiafya benyi TWB iliuliza.

*Kwa nini
luga ni ya
lazima?*

watu wanazungumza luga tafauti na ni ya lazima wapokeye habari mu luga yenyi wanaelewa vizuri na yenyi wanaweza kutoa amo mahitaji na shida zao.

Kusipo elewana na kupata habari yenyi haiko ya kweli inaweza tuma kunakuwa makelele na kuchanganyikiwa. Ile inatuma kazi yako inakuwa nguvu sana na inatiya jamii mu hatari. Habari yenyi iko wazi na katika luga yenyi inaeleweka, inasaidia kuleta uaminifu, na ile inatuma unafanya kazi yako vizuri na jamii inaweza kupata msaada yenyi inahitaji.

Kuongeya luga inayopendewa zaidi na batu benye biko nakusikiliza

Ju ya kueleweka mzuri ndani ya jamii, inaomba kutumikisha luga inayopendewa zaidi na batu benye biko nakusikiliza. Njia mzuri ya kujuwa ni luga gani banapenda zaidi, ni kubauliza ku mwanzo.

Wakati unatumikia inje ya fasi yako ya kazi, unaweza:

- Kuuliza luga yenyi batu banapendaka kuongea zaidi na ujaribu kubasaidiya. Kuandika mahitaji juu baadaye uweze kubapa habari mu luga inayofaa zaidi ikiwa hauwezi weza kuba jibia na uhaki kwa wakati huo.

- Kufikiria namna ya kupana habari katika luga inayopendewa zaidi na jamii kwa kuongeza na ku kamilisha habari zenyi ulipana kuitia njia ya kinywa. Pana habari yenyi inachapishwa ku kartasi ao ubaambie gisi ya kupata habari zaidi katika luga wanaopenda (kwa mfano, redio, television, numba za simu zenyi zina itiwa bila malipo).

CONCEPTS (français)	Swahili	Kinande	Mashi	Autre (anglais) (Hindi)
Maladie	Malali / Magonjwa	OBUKONI	ndwala	#makoni
Vaccin	chanjo		enduyi	
Signes	Alama	ECHIMINI- KALO	ghalama	
Consentement	Utashi	ERYANZA	Ku Lonza	jishasho
Soins	Matunzo	OBUBALYA	KUBUKWA	NBUSHAKE
<p>Kutumikisha</p> <p>maneno</p> <p>ambayo ni</p> <p>rahisi kuelewa</p> <p>na ya heshima</p> <p>ku wagonjwa</p> <p>na wandugu</p> <p>zao</p>	<p>Mwabukire</p> <p>Wasingya</p>	<p>Asingle</p> <p>Mwanzi</p> <p>Michi</p> <p>Koko</p>	<p>#wakgere</p> <p>Wamekola</p> <p>wakolire</p>	

Na tena kuchaguwa luga yenyi unaweza ku zungumza amo na batu benye biko nakusikiliza, ni ya lazima chaguwa maneno za kutumikisha. Kuchaguwa neno ya mubaya, inaweza sababisha ku sirikiana, kuchanganyisha, kutokuaminiana na mawasiliano mabaya.

- Maneno zimoya zenyi zinatumikishiwa kwa kuzungumza ju ya ugonjwa zinaleta boga kwa sababu zina sikilikanu mubaya sana ao zinakamatana na kifo.kutengwa-mushindi-majibu. Chaguwa maneno ao mafasirio zenyi haziko za kuumiza.
- Zingine zina changanyisha kwa sababu hazijulikane ao ni za kifundi; saa zimoja ni maneno ao misemo za kifaransa ao za kingereza, ao kifumbo.swab-EPI-kifo ndani ya jamii-kuchaguwa. Chaguwa maneno ao mafasirio zenyi ziko wazi zaidi na rahisi kuelewa.
- Zingine zinasikilikanu saa za mazara au za kuonelea kwa mgonjwa ao kwa wandugu wake. mtu ambaye anaonesha halama ya ugonjwa, alikini inaomba kuhakikisho - mtu wa karibu na mugonjwa - mtu ambaye anapashwa kupimwa kwasababu aligusa wala alikaribiana mgonjwa. Chaguwa maneno ao

Neno ya kuepuka	Neno ya kutumikisha*	Swahili Congolais
riposte	intervention	jibu kwa ugonjwa
CTE	centre de traitement	kituo cha Matunzo
EPI	vêtements médicaux qui protègent contre la maladie	mavazi ya kinga ya kujikinga kwa ugonjwa.
personne guérie/ vainqueur	survivant	aliye ponan
cas	personne malade	mgonjwa
cas contact	personne qui doit être testée parce qu'elle a touché ou approché une personne malade	mtu ambaye anapashwa kupimwa kwasababu aligusa wala alikaribiana ugonjwa
cas suspect	personne malade qui présente des signes d'une maladie, mais il faut que ce diagnostic soit confirmé par un test en laboratoire.	mtu ambaye anaonesha halama(dalili) ya ugonjwa, alikini inaomba kuhakikishwa kisho majibu ya kipimo
contact des contacts	quelqu'un proche d'autres personnes ayant touché ou approché une personne malade	mtu wa karibu na mugonjwa
décès communautaire	décès d'une personne malade en dehors d'un centre de traitement	mutu mwenyi hakukufia kwenyi kituo ya matunzo
isolement	séparation physique d'une personne malade des autres personnes pour éviter la circulation de la maladie	tengo la mtu mgonjwa na wengine watu kwa kuepuka kusambaza ugonjwa
résistance	manque de confiance	ukosefu wa uaminifu
swab	outil pour prélever la salive pour la tester	chombo ya kukamata mate ya mgonjwa kwa kuipima
triage	contrôle des malades pour vérifier les signes de la maladie	uchunguzi wa wagonjwa kwa kutambua halama za ugonjwa

*Unaweza kupata list yote katika kitabu ya TWB yenyi inafasiriya maneno za nguvu

Kuwa tayari juu ya maongezi na watu wakati uko inje ya fasi yako ya kazi. Kutumikisha maneno ya kawaida njo mzuri. Iyi inamaanisha kuwa watu wanapokea habari za sawa sawa. Kwa kupata njia ya mzuri zaidi ya ku kufasiria, unaweza:

- Kuhakikisha kama unaelewa mzuri maana ya maneno na gisi ya kuzitia mu luga za nguvu. Uliza kiongozi wa kikundi yenu ikiwa hauna uhakikisho.
- Tumikisha kitabu ya TWB ya Jamhuri ya kidemokrasia ya Congo yeniyi inafasiriya maneno za nguvu. Utapata amo maneno zeniyi wanaomba kutumikisha.
- Kuzungumza na watu wa kikundi yenu kuhusu gisi wanavyotafsiri ao kufasiria maelezo za nguvu. Kukubaliana nao ku maneno zeniyi unaona ziko wazi zaidi na za mzuri.
- Kuwasiliana na vikundi vya wapana habari wa mashirika zingine katika eneo yako kwa kupanga mzuri utafsiri na mafasirio.

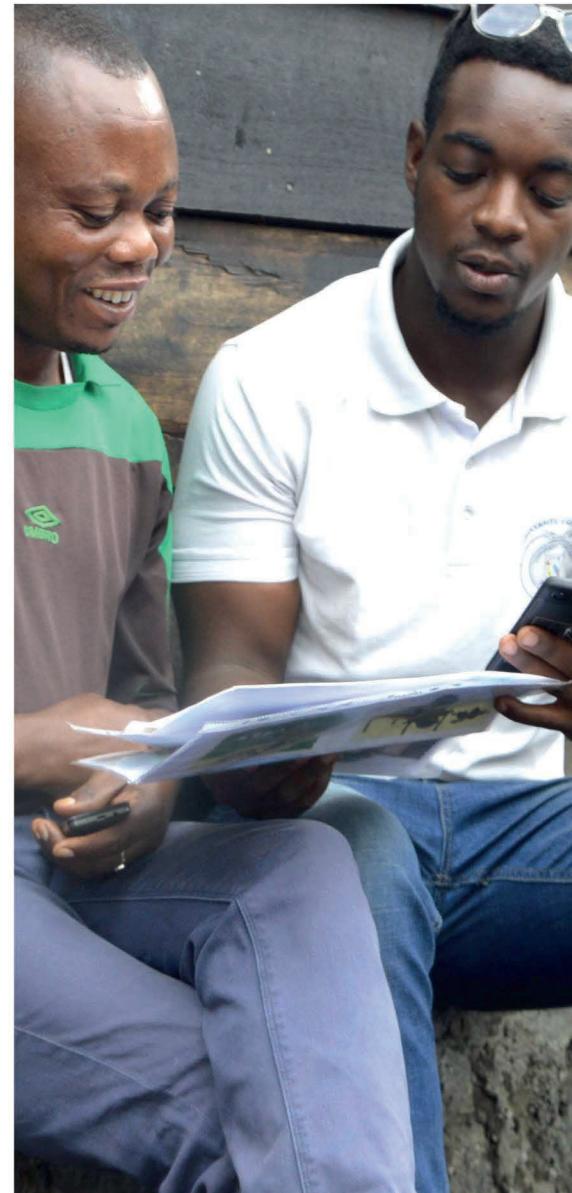
Kuongea na heshima

Magonjwa na kuzungumza kuhusu afya binaweza ogopesha watu. Wanaweza kuchanganyikiwa na kuhitaji msaada. Hakikisha kama wanajisikia uhuru kuzungumza naweye na ku kuuliza maswali. Ongea na adabu (heshima), usivunjike moyo. Adabu (heshima) ni ya lazima sana juu habari ipokelewe vizuri. mawasiliano inaonesha kama:

- watu wana amini habari zaidi kama inatokea ku mtu mwenye wanajuwa na mwenye wana aminia.
- Mkutano ya uso kwa uso ni ya lazima, zaidi tena kwa wanamuke kwa sababu kwa ujumla ni awo ndio wanaangaikia wagonjwa na kuwasindikiza ku kituo cha afya.
- Heshima kwa mtu inaonekanaka kama unaongea mu luga yake na kuchaguwa maneno zeniyi zinamutia huru, kama vile ilifasiriwa apo juu. Haiko kuongea na watu na kazara.
- usiongeye juu ya matokeo kisha kipimo ao ma alama za mtu fulani yeniyi polepole na bila wengine kusikia.
- Mu kutambua hali ya shida zimoya ao zeniyi munahitaji kuongea nao.

Kama haujuwe jibu ya swalii:

- ni muzuri kukubali kuliko kupana habari za bongo.
- Ambiya mwenye anauliza kama utarudi kwake na jibu ya kweli, na kisha uombe kiongozi wa kikundi yenu afanye hivyo.
- Unaweza kuambia watu kwenye wanaweza kupata habari zaidi.

À propos de TWB

Translators without Borders (TWB) est une organisation à but non lucratif qui offre un soutien linguistique et des services de traduction aux organismes humanitaires et de développement ainsi qu'à d'autres organisations à but non lucratif à l'échelle mondiale. TWB est convaincue que toute personne a le droit de donner et de recevoir des informations dans une langue et dans un format qu'elle comprend. Nous travaillons avec des organisations à but non lucratif et avec un réseau mondial de linguistes pour renforcer les capacités de traduction dans les langues locales et pour sensibiliser aux barrières linguistiques.

Depuis début 2019, TWB mène des recherches sur l'impact des barrières linguistiques dans les réponses sanitaires en RDC. Nous avons soutenu la réponse à la dixième épidémie d'Ebola dans l'est de la RDC ainsi que la réponse à la onzième épidémie d'Ebola dans la province de l'Équateur, et la réponse à la pandémie de COVID-19.

**Pour plus d'informations sur l'importance de la langue
dans la réponse aux crises sanitaires en RDC, veuillez consulter notre [site internet](#). Vous pouvez contacter DRC@translatorswithoutborders.org pour en savoir plus.**